

COMMENTAAR

Adventskalender

De maand december lijkt een alternatieve adventskalender te krijgen, waarin Nederland elke dag vol spanning een nieuw coronavakje mag openmaken, hopen dat er goed nieuws onder zit. Het uiteindelijke geschenk: een kerst met versoepelingen en meer vrijheid. Het vakje 8 december is extra groot en belangrijk. Dat is de dag waarop het kabinet een besluit neemt over welke coronamaatregelen er zullen gelden tijdens de feestdagen.

Gisteren wilde premier Mark Rutte niet vooruitlopen op het kerstregime. Maar op basis van de huidige cijfers zijn versoepelingen niet te verwachten. Hij sloot hiermee aan bij de sombere inschattingen van RIVM-baas Jaap van Dissel in actualiteitenprogramma *Nieuwsuur*: „Als je met elkaar kerst gaat vieren, kan dat een katalysator zijn voor verdere verspreiding. En dan

Tussen de shotjes en de schnitzels hing het virus

komt ook nog oud en nieuw bijna een week later. Dan verwacht je dat iedereen die met kerst besmet is geraakt, dat tijdens oud en nieuw verder verspreidt. Dan kijk je in januari tegen potentieel veel nieuwe gevallen aan.”

Enkele maanden geleden waren wintersportgebieden de plekken waar het virus zich op die manier razendsnel verspreidde. Tussen de shotjes en de schnitzels hing het virus in de gezellige warme bars en restaurants waar wintersporters nagenoten van een heerlijke zonnige sportdag. In Oostenrijk houden ze daarom vooral het vakje 6 december scherp in de gaten. Dat is de dag waarop daar de huidige lockdown afloopt. Waar buurlanden Frankrijk en Italië al hebben gezegd dat er met kerst niet geskied kan wor-

den, houdt Oostenrijk vooralsnog vast aan opening van de pistes.

De redenering van premier Sebastian Kurz is simpel, in de wetenschap dat het virus buiten nauwelijks overdraagbaar is: „Als iemand in zijn eentje gaat wandelen, is dat net zo gevaarlijk als wanneer iemand in zijn eentje een skitocht maakt.” Om het zo veilig mogelijk te maken, hebben ondernemers en overheden allerlei maatregelen doorgevoerd waardoor mensen afstand kunnen houden en er genoeg ventilatie is. De belangrijkste aanpassing: après-ski is niet toegestaan.

Het is niet verwonderlijk dat Oostenrijk nog geen beslissing wil nemen over het dichtgooien van de skigebieden tijdens de kerstperiode. Het kost het land honderden miljoenen als toeristen wegblijven. De komende weken zal blijken hoe solidair de Europese landen zijn als het gaat om harde euro's. Duitsland neigt naar sluiting tot begin januari, in Zwitserland staan ze klaar om wintersporters te ontvangen. Ook Nederlandse, uiteraard.

In het belang van de volksgezondheid is het verstandig om niet massaal af te reizen naar Oostenrijk of Zwitserland als er straks toch een open skigebied onder een adventsvakje zit. In beide landen ligt het aantal besmettingen hoger dan hier. Voor beide landen geldt nog steeds code oranje. Toeristische reizen worden afgeraden. Het vereist discipline maar het geld voor die lastminuteboeking kan de Nederlandse economie ook goed gebruiken.

SANDER WARMERDAM
commentaar@lc.nl

gurbe

Dat komt al aardich fan de grûn.

Kerk

Skien, carbidschieten en uit eten gaan mag voortaan alleen nog in de kerk. Dat heeft het kabinet besloten na een lang gesprek met de Outbreak Management Group (OMG). Dat kerken eigenlijk nooit hebben hoeven sluiten en een flink deel van de coronabeperkingen aan zich voorbij zagen gaan, maakt ze volgens 'coronaminister' Hoeso de Jonge geschikt voor verdere versoepelingen. „Ze zitten er lekker in, laat ze maar aantonen dat ze dit aankunnen.” In Haagse wandelgangen klinkt het gerucht dat ook wordt overwogen om kerken open te stellen voor amateurvoetbalwedstrijden. Daar wil De Jonge nog niets over kwijt.

Proef moet boer alert maken op cybercrimineel

WIETSKE KOEN

Boeren moeten zich beter weren tegen onzichtbare dieven. Daarom is de gemeente Leeuwarden een proef gestart om Friese agrariërs alert te maken op de cybercrimineel.

Want op sommige erven mag dan een hek staan om de dief op afstand te houden, de cybercrimineel heeft bij veel boeren nog vrij spel.

De gemeente Leeuwarden wil samen met diverse organisaties Friese boeren binnen twee jaar cyberproof maken. Doel is binnen dat tijdsbestek zeshonderd boeren te bezoeken en te checken hoe het met hun computersloten is gesteld.

Het begon eind 2018 met het initiatief van het ministerie van Justitie en Veiligheid met computerbeveiligingsprogramma's en dit jaar kwam het ministerie van Binnenlandse Zaken met de Cyber City Deal, oftewel Lokale Weerbaarheids Cybercrime. Voorzitter van deze stuurgroep is burgemeester Sybrand Buma van Leeuwarden.

Doel van de aanpak is burgers en bedrijven bewust te maken van cybercrime en hen te leren hoe ze kunnen voorkomen dat ze er slachtoffer van worden. Want van alle midden- en kleinbedrijven, waaronder ook boeren vallen, heeft een derde van de ondernemers in het land wel eens ongewenst online bezoek gehad.

De overeenkomst werd gesloten tussen onder meer drie ministeries, acht gemeenten waaronder Leeuwarden, de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), de politie en drie onderwijsinstellingen. Het ministerie van J&V heeft er 500.000 euro voor uitgetrokken.

Elke deelnemende partij heeft inmiddels een project toegewezen gekregen. De gemeente Leeuwarden gaat zich met de Stichting Cybersafety Noord-Nederland en de MKB Cyber Campus de komende twee jaar richten op boeren in heel Friesland.

Het startsein voor het Friese cybersafetyprogramma is on-

langs gegeven. Daarvoor is totaal 230.000 euro beschikbaar: 50.000 euro vanuit het rijk en 180.000 euro van het Digital Trust Center (DTC) voor veilig digitaal ondernemen.

De gemiddelde boer gebruikt zo'n dertig apps om zijn bedrijf te kunnen runnen. Maar met de digitale veiligheid is het doorgaans slecht gesteld. De risico's op hacks zijn dan ook groot, net als de gevolgen. De onzichtbare inbreker kan een bedrijf, maar ook dieren en gewassen, enorme schade toebrengen.

Het is niet de vraag of er in iemands computersysteem wordt ingebroken, maar wanneer, aldus de stichting.

Daar komt bij dat het aanbod van apparatuur binnen de agrarische sector is toegenomen, maar door een beperkt aantal leveranciers wordt geleverd. De digitale kwetsbaarheid is groot, bleek uit een kleinschalig onderzoek. Veel systemen zijn uitgerust met hetzelfde wachtwoord.

Via landbouworganisatie LTO en Triple Dairy gaat de stichting boeren benaderen. Die kunnen zich voor een computerscan ook zelf melden bij de MKB Cybercampus in Leeuwarden.

Studenten van ROC Friese Poort en het Friesland College in Leeuwarden komen dan langs om te kijken hoe cyberproof het bedrijf is en wat de boer eraan kan doen om digitale indringers op afstand te houden.

Mocht het 'lespakket' bij Friese boeren aanslaan, dan zal het ministerie de aanpak landelijk introduceren.

Burgemeester Sybrand Buma zegt het een verantwoordelijkheid van de overheid te vinden „om de agrarische sector in volle breedte te faciliteren en behulpzaam te zijn bij het cyber weerbaar maken van de boeren”. „We zijn een agrarische provincie en het is belangrijk die ook op digitaal gebied gezond te hebben en houden.” Verder geeft Buma aan „erg blij” te zijn met het aanhaken van LTO Noord en de Dairy Campus in het project.

Aardappelboer Sytse Zijlstra in Ferwert had de beveiliging van zijn computer goed op orde, leerde een scan. Toch leverde de doorlichtbeurt nog tips op.

Land van Ons boekt tweede Friese aankoop van grond

COR DE BOER

TRIEMEN Het burgercollectief Land van Ons heeft een tweede Friese grondaankoop in de maak. Het gaat om ruim 16 hectare grasland, andermaal bij Triemen.

Bij Triemen kocht Land van Ons in augustus al een perceel van 4,5 hectare, dat ondertussen in beheer is bij Annegreet en Erik Boven van Hoeve Hoogland in Drogeham. De nieuwe aankoop ligt tussen dit weiland en een gebied van Staatsbosbeheer.

Land van Ons is een coöperatie

die ernaar streeft in het hele land landbouwgrond in handen te krijgen, om deze verantwoord en met oog voor biodiversiteit te laten behoren. In ruim een jaar meldden zich bijna 9000 leden. Die zijn samen eigenaar van de grond (nu 37 hectare) en stemmen ook over nieuwe aankopen. Voor de 16,3 hectare bij Triemen loopt op dit moment een stemprocedure. Die staat nog open tot 9 december.

Volgens initiatiefnemer Franke Remerie zijn er verschillende gega digden voor het beheer van het nieuwe terrein. Voordat er een pach-

ter wordt aangewezen, wil Land van Ons eerst zelf bepalen wat het wil met het beheer van het weiland. Daarover is ook gepraat met buurman Staatsbosbeheer en natuur- en landschapsvereniging Noardlike Fryske Wâlden.

De weilanden zijn de afgelopen jaren op een gangbare manier beheerd als hooiland, zonder veel aandacht voor vegetatie, weidevogels of hogere waterpeilen. Of er vogels broedden, is volgens Remerie niet gemonitord. Land van Ons wil het gebied natter maken met bijvoorbeeld een plasdrasgebied.

Parttime aardappelteler Sytse Zijlstra is tevens ICT-docent bij ROC Friese Poort. Hij liet de digitale veiligheid op zijn bedrijf controleren. „Ik bin goed op streek.” FOTO JAN SPOELSTRA

Boer: van vertrouwen naar gezond wantrouwen

WIETSKA KOEN

Dat zijn computer cyberproof was, viel te verwachten. Want Sytse Zijlstra, geboren Bilkert, maar woonachtig in Ferwert, staat, behalve op het aardappelveld, als docent informatietechnologie voor studenten op ROC Friese Poort in Leeuwarden. Verder werkt hij mee aan de ontwikkeling van nieuwe aardappelrassen voor aardappelbedrijf HZPC in Joure, maar dat is weer een heel ander verhaal.

Zijlstra was de vijfde Friese boer wiens digitale wegen in het kader van het nieuwe cybersafteyprogramma werden gecheckt. Hij was nieuwsgierig hoe zijn bedrijf er qua

digitale veiligheid voor stond. „Ût de scan bleek dat ik goed op streek bin”, zegt hij.

Hij maakt wel backups van zijn bestanden. Want stel dat hij slachtoffer wordt van gijzelsoftware, dan is hij tenminste niet al zijn gegevens kwijt.

En Zijlstra beschikt over een wachtwoordkluis, waarin alle codes om toegang tot vertrouwelijke informatie te krijgen, zijn opgenomen. Het is namelijk niet handig om altijd hetzelfde wachtwoord te gebruiken.

Wees alert op mailtjes, hielden studenten van ROC Friese Poort en het Friesland College de agrariër voor. Zijn die echt afkomstig van de bank? Staan er geen tikfoutjes in? En hoe goed zijn de camerasystemen beveiligd? Weet je zeker dat er geen pottenkijkers zijn?

Het kan immers ook een infiltrant zijn, die de boel in de war wil brengen.

Toch hadden de onderzoekers wel een paar verbeterpuntjes voor de Ferwerter aardappelteler. Zo zou Zijlstra de identiteit van onbekende bezoekers aan zijn bedrijf moeten controleren. Hij moet zich afvragen wie er nu eigenlijk zijn erf opkomt. En of dit echt de persoon is, die hij of zij zegt te zijn.

De meeste agrariërs zijn goed van vertrouwen en krijgen heel veel mensen op het erf. De meesten zijn de boer wel bekend. Maar iemand die voor het eerst langskomt, mag hij best naar zijn legitimatie vragen.

Het is bij Zijlstra nog niet nodig geweest. „Maar at him 'n onbekinde andient, gaan ik dat seker doen.”

“**ALS ZICH OP HET ERF EEN ONBEKENDE AANDIENT: NAAR LEGITIMATIE VRAGEN**”

Besmettingen dalen weer wat, veiligheidsregio vreest winkelen

GOOS BIES

LEEUWARDEN Het aantal vastgestelde besmettingen met corona is licht afgenomen. 672 inwoners van Friesland testten vorige week positief, 48 minder dan de week ervoor.

Het aantal positieve gevallen ligt nog duidelijk boven het niveau van de tweede week van november. Daarvóór daalde in Friesland vier weken op rij het aantal geregistreerde besmettingen.

Veiligheidsregio Fryslân is er niet gerust op. De instantie maakt zich

met het oog op de feestdagen zorgen over grote stromen winkelend publiek. De veiligheidsregio adviseert mensen op rustige tijden of in rustiger plaatsen de inkoop voor Sinterklaas en kerst te doen.

Bijna één op de zeven besmette inwoners van Friesland was vorige week een scholier, tussen 12 en 18 jaar. Ook dit aantal (94) daalde licht ten opzichte van vorige week, toen er sprake van een verdubbeling was in deze leeftijdscategorie.

Naar verhouding worden de meeste besmettingen nog altijd vastgesteld in Súdwest-Fryslân. In

het Noorden wordt geen gemeente relatief gezien zo hard getroffen door positief geteste inwoners en te betreuren slachtoffers aan Covid-19. Dat valt qua positieve gevallen nog in het niet bij Urk, landelijk de gemeente met verreweg de meeste nieuwe coronabesmettingen. Op Urk testten naar verhouding tot bijna tien keer zoveel inwoners positief als in Súdwest-Fryslân.

In totaal zijn er 129 inwoners van Friesland officieel aan (onder meer) Covid-19 overleden. Het werkelijke aantal ligt volgens het CBS bijna twee keer zo hoog.

Coronacijfers Friesland

Vastgestelde nieuwe besmettingen
91 Gisteren 89 20 november

Ameland 0 0

Schiermonnikoog 0 0

Noardeast-Fryslân 11 8

Terschelling 0 1

Vlieland 0 0

Waadhoeke 4 11

Dantumadiel 4 3

Tytsjerksteradiel 3 4

Harlingen 5 0

Achtkarpspen 3 5

Leeuwarden 13 18

Smallingerland 5 4

Opsterland 6 2

Súdwest-Fryslân 19 24

Heerenveen 2 3

Ooststellingwerf 4 4

De Fryske Marren 6 0

Weststellingwerf 6 2

Bezetting ziekenhuisbedden
IC: 14 (was 17)
Niet-IC: 44 (was 51)

Overleden
Covid-19-patiënten
Gisteren: 1
Totaal: 130